

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики

12 липня 2021р. № 187

(зі змінами, затвердженими
наказами Державної служби
статистики

17 травня 2022р. № 90,
від 27 жовтня 2022 р. № 258
27 грудня 2022 р. № 376)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК

Київ – 2021

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту структурної статистики апарату Держстату Кузнецова М. С.

Методологічні положення державного статистичного спостереження щодо здійснення наукових досліджень і розробок (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього державного статистичного спостереження.

Ці Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших заінтересованих користувачів статистичної інформації.

Методологічні положення підготовлені фахівцями департаменту структурної статистики апарату Держстату.

Методологічні положення та Зміни до Методологічних положень схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протоколи від 14 травня 2021 року № КПУМ/11-21, від 06 травня 2022 року № КПУМ/11-22, від 23 вересня 2022 року № КПУМ/22-22, від 09 грудня 2022 року № КПУМ/30-22).

Держстат

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601

телефон: (044) 287-65-49

факс: (044) 235-37-39

електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua

вебсайт: www.ukrstat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення та умовні позначення.....	4
I. Вступ.....	5
II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються	5
III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження.....	9
IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження	9
V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається.....	10
VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження	11
VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження.....	12
VIII. Поширення результатів статистичного спостереження	13
IX. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження	14
X. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)	15
Додатки:	
Додаток 1. Показники, що поширюються за результатами державного статистичного спостереження	17
Додаток 2. Критерії віднесення одиниць статистичного спостереження до секторів діяльності.....	20
Додаток 3. Опис інформації у формі державного статистичного спостереження № 3-наука (річна) "Звіт про здійснення наукових досліджень і розробок"	21
Список використаних джерел.....	24

Скорочення та умовні позначення

ВВП	– валовий внутрішній продукт;
ЄС	– Європейський Союз;
КАТОТТГ	– Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
KICE	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
НДР	– наукові дослідження та розробки;
РСО	– Реєстр статистичних одиниць;
СРП	– Статистичний реєстр підприємств;
<i>T</i>	– рік, у якому формується сукупність одиниць державного статистичного спостереження;
ТОД	– територіальні органи Держстату;
ЮНЕСКО	– Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.

I. Вступ

1. Метою проведення державного статистичного спостереження (далі – ДСС, статистичне спостереження) "Здійснення наукових досліджень і розробок" є формування інформації про витрати на наукові дослідження і розробки (далі – НДР) та виконавців, які їх здійснюють, для інформаційного забезпечення аналізу наукової діяльності підприємств і організацій.

Користувачами даних ДСС можуть бути органи державної влади та місцевого самоврядування, міжнародні організації, підприємства (організації), фізичні особи.

2. Ці Методологічні положення враховують положення Регламенту (ЄС) 2019/2152 Європейського Парламенту та Ради від 27 листопада 2019 року щодо європейської статистики підприємств (далі – Регламент ЄС 2019/2152) [16], Регламенту Комісії (ЄС) 2020/1197 від 30 липня 2020 року, що впроваджує Регламент ЄС 2019/2152 (далі – Регламент ЄС 2020/1197) [17], а також рекомендації, викладені в Керівництві Фраскаті щодо збирання та представлення даних про наукові дослідження та експериментальні розробки (далі – Керівництво Фраскаті) [14].

3. ДСС проводиться відповідно до статті 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1] та відповідає зобов'язанням України щодо імплементації статті 355 Глави 5 "Статистика" розділу V Угоди про асоціацію з ЄС у частині питань щодо надання вчасних та надійних даних, які можна порівняти на міжнародному рівні.

4. ДСС проводиться з річною періодичністю.

5. Для цілей Методологічних положень терміни вживаються в значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статті 1 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" [5] і розділі I Методологічних положень державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць" [11].

II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються

1. Законом України "Про наукову і науково-технічну діяльність" [5] визначено основні засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

2. Для відстеження цього процесу в межах ДСС формуються такі показники:

1) витрати на НДР (у тис. грн) (показник характеризує витрати підприємств

на НДР, виконані як власними силами, так і співвиконавцями);

2) темп зростання/зниження витрат на НДР (у відсотках) (показник характеризує зміну витрат на НДР у звітному році порівняно з попереднім роком);

3) частка витрат на НДР у ВВП (розраховується як співвідношення витрат на НДР до ВВП у фактичних цінах (у відсотках);

4) кількість працівників, задіяних у виконанні НДР (в особах);

5) темп зростання/зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР (у відсотках) (показник характеризує зміну кількості працівників, задіяних у виконанні НДР, у звітному році порівняно з попереднім роком);

6) кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, в еквіваленті повної зайнятості (в особах) (показник характеризує умовну кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, із повним робочим днем, яка необхідна для виконання обсягу робіт (послуг));

7) кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР (в особах);

8) темп зростання/зниження кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР (у відсотках) (показник характеризує зміну кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР, у звітному році порівняно з попереднім роком);

9) кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, в еквіваленті повної зайнятості (в особах);

10) кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, які мають науковий ступінь (в особах);

11) кількість штатних працівників-дослідників, задіяних у виконанні НДР (в особах);

12) кількість дослідників віком до 35 років включно, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня (в особах);

13) кількість дослідників віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук (в особах);

14) питома вага дослідників віком до 40 років у загальній кількості дослідників (у відсотках) (розраховується як відношення кількості дослідників віком до 39 років включно до кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР);

15) кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше) (в особах) (розраховується як частка від ділення кількості працівників, задіяних у виконанні НДР, на кількість зайнятого населення за віковою групою 15–70 років/віком 15 років і старше, помножена на 1 тисячу);

16) кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше) (в особах) (розраховується як частка від ділення кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР, на кількість зайнятого населення за віковою групою 15–70 років/віком 15 років і старше, помножена на 1 тисячу);

17) кількість організацій, які здійснювали НДР (одиниць).

3. Показники ДСС, зазначені в пункті 2 розділу II, формуються в таких розрізах:

1) для показника про витрати на НДР:

за видами робіт (фундаментальні наукові дослідження, прикладні наукові дослідження, науково-технічні (експериментальні) розробки);

за видами витрат (поточні витрати (з них витрати на оплату праці); капітальні витрати (з них земельні ділянки та споруди; устаткування));

за джерелами фінансування витрат (кошти державного сектору (з них державного бюджету); кошти підприємницького сектору; кошти сектору вищої освіти; кошти приватного неприбуткового сектору; інший світ; кошти інших джерел) відповідно до Регламенту ЄС 2020/1197 [17];

за галузями наук (природничі науки; інженерія та технології; медичні науки та науки про здоров'я; сільськогосподарські та ветеринарні науки; суспільні науки; гуманітарні науки та мистецтво) відповідно до Регламенту ЄС 2020/1197 [17];

2) для показників про кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, та кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, в еквіваленті повної зайнятості:

за категоріями персоналу (дослідники; техніки; допоміжний персонал);

за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти), бакалаври (молодші бакалаври, молодші спеціалісти); інші рівні освіти);

за галузями наук;

за статтю;

3) для показника про кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР:

за віковими групами (до 25 років; 25–34 роки; 35–39 років; 40–44 роки; 45–54 роки; 55–64 роки; 65 років і більше) (зазначені угруповання визначені з

урахуванням вимог Регламенту ЄС 2020/1197 [17] та потреб національних користувачів);

за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти));

за галузями наук;

за статтю;

4) для показника про кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, в еквіваленті повної зайнятості:

за рівнем освіти;

за галузями наук;

за статтю;

5) для показника про кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, які мають науковий ступінь:

за віковими групами;

за статтю;

6) для показника про кількість штатних працівників-дослідників, задіяних у виконанні НДР:

за рівнем освіти;

за галузями наук;

7) для показника про кількість дослідників віком до 35 років включно, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, та кількість дослідників віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук, за статтю;

8) показники ДСС формуються в цілому по Україні, за регіонами з використанням КАТОТТГ [7]; за секторами діяльності відповідно до Регламенту ЄС 2020/1197 [17] (підприємницький сектор, державний сектор, сектор вищої освіти, приватний неприбутковий сектор) (додаток 2 до Методологічних положень); за видами економічної діяльності на рівні групи/розділу/групувань розділів за КВЕД [8]; за спеціальними агрегаціями, які передбачені Регламентом ЄС 2020/1197 [17] (групування по підприємствах, у яких основний вид економічної діяльності належить до кодів 26.1, 26.2, 26.3, 26.4, 26.8, 46.5, 58.2, 61, 62, 63.1, 95.1 за КВЕД); із розподілом за кількістю зайнятих працівників: від 10 до 49 осіб, від 50 до 249 осіб, 250 осіб і більше (зазначені угруповання передбачені Регламентом ЄС 2020/1197 [17]).

4. Перелік показників, що поширюються за результатами ДСС, разом із їх розрізами (деталізацією) наведено в додатку 1 до цих Методологічних положень.

III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження

1. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є підприємства, які незалежно від їх основного виду економічної діяльності за КВЕД здійснюють НДР (код виду економічної діяльності 72 "Наукові дослідження та розробки" за КВЕД).

Для проведення ДСС використовується комбінація методів, а саме проведення несучільного обстеження безпосередньо респондентів ДСС методом відбору одиниць статистичного спостереження, а також використання даних інших ДСС і адміністративних даних.

2. Одиницею статистичного спостереження є підприємство.

IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження

Джерелами даних ДСС є:

інформація, отримана від респондентів за формою ДСС № 3-наука (річна) "Звіт про здійснення наукових досліджень і розробок", опис якої наведено в додатку 3 до цих Методологічних положень.

Зазначена інформація отримується не пізніше 05 березня року, наступного за звітним, в електронній формі;

інформація ДСС "Структурні зміни в економіці України та її регіонів" щодо кількості зайнятих працівників, витрат на виробництво продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності "Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій", "Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук" та "Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук" (відповідно коди 72.11, 72.19, 72.20 за КВЕД) за рік T , які отримуються у травні року $T+1$ в електронній формі;

інформація ДСС "Показники економічної діяльності підприємств сфери нефінансових послуг" про одиниці, щодо яких отримано дані за видом економічної діяльності "Наукові дослідження та розробки" (код 72 за КВЕД) за I–III квартали року T , які одержуються в листопаді року T в електронній формі;

результати ДСС "Квартальні національні рахунки" щодо валового внутрішнього продукту у фактичних цінах за рік T , які оприлюднюються на вебсайті Держстату наприкінці березня року $T+1$;

результати ДСС "Обстеження робочої сили" щодо кількості зайнятого населення за віковою групою 15–70 років/ віком 15 років і старше за рік T , які оприлюднюються на вебсайті Держстату наприкінці березня року $T+1$;

інформація ДСС "Витрати на охорону навколишнього природного середовища" щодо капітальних інвестицій та поточних витрат на НДР у сфері охорони навколишнього природного середовища за рік T , які отримуються на початку травня року $T+1$ в електронній формі;

інформація ДСС "Реєстр статистичних одиниць", яка використовується для формування генеральної сукупності, сукупностей одиниць статистичного спостереження, що вивчаються, та сукупностей респондентів ДСС і отримується в другій декаді листопада року T в електронній формі;

інформація ДП "ПРОЗОРРО" щодо переліку підприємств (організацій), які у році T є переможцями тендерів із надання послуг із проектування та виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (код 73300000-5 за Єдиним закупівельним словником ДК 021:2015).

V. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається

1. Для отримання даних безпосередньо від респондента в грудні року T на державному рівні відбувається формування генеральної сукупності, сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, та сукупності респондентів ДСС.

Генеральна сукупність одиниць статистичного спостереження формується на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T і відповідають таким критеріям:

1) за інституційним сектором економіки відповідно до КІСЕ належать до сектору S.11 "Нефінансові корпорації";

мають організаційно-правову форму господарювання за такими кодами КОПФГ: 110–193, 230–260, 310, 330, 340, 435, 510–590;

мають основний або другорядний вид економічної діяльності з кодами 72.11 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій", 72.19 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук" та 72.20 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук", 85.4 "Вища освіта" за КВЕД;

мають середню кількість працівників за рік $T-1$ 10 осіб і більше;

2) за інституційним сектором економіки відповідно до КІСЕ належать до сектору S.13 "Сектор загального державного управління";

мають організаційно-правову форму господарювання за таким кодом КОПФГ: 425;

мають один із видів економічної діяльності, згідно з реєстраційними даними, з кодами 72.11 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій", 72.19 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук" та 72.20 "Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук", 85.4 "Вища освіта" за КВЕД.

2. Сукупність одиниць статистичного спостереження, що вивчається, формується на основі генеральної сукупності одиниць шляхом відбору з неї:

1) підприємств, щодо яких отримано дані про обсяг реалізованих послуг за видом економічної діяльності "Наукові дослідження та розробки" (код 72 за КВЕД) за I–III квартали року T у межах ДСС "Показники економічної діяльності підприємств сфери нефінансових послуг";

2) підприємств, які упродовж років $T-1/ T-2/ T-3$ мали витрати на НДР та/або кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, та/або які мали наміри здійснювати НДР у році T (за інформацією ДСС "Здійснення наукових досліджень і розробок");

3) підприємств, які, за даними ДП "ПРОЗОРРО", у році T є переможцями тендерів із надання послуг з проектування та виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (код 73300000-5 за Єдиним закупівельним словником ДК 021:2015).

3. На підставі сукупності одиниць статистичного спостереження, що вивчається, формується сукупність респондентів, до якої включаються юридичні особи, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС. Очікується, що рівень відповідей респондентів становитиме 100%.

4. Актуалізація сукупності одиниць статистичного спостереження і сукупності респондентів ДСС не здійснюється.

VI. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження

1. Обробка даних ДСС складається з опрацювання даних, що надійшли від респондентів, які проходять відповідні стандартні процедури, у тому числі контроль повноти введення даних та логічні контролю первинних даних, порівняння даних щодо витрат на НДР із очікуваною вартістю послуг із виконання НДР, за даними ДП "ПРОЗОРРО", у році T , а також із даними ДСС "Витрати на охорону навколишнього природного середовища" щодо капітальних інвестицій та поточних витрат на НДР у сфері охорони навколишнього природного середовища за рік T . У разі виявлення неузгодженостей може здійснюватися зв'язок із респондентами і відповідне редагування інформації.

2. У межах ДСС методи компенсації відсутніх даних не застосовуються. При цьому здійснюється контроль рівня надання звітів респондентами, охопленими ДСС, і аналіз причин їх ненадання.

3. Для контролю якості результатів ДСС застосовуються такі методи, як аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3–5 років), аналіз даних у просторі (по регіонах), аналіз взаємопов'язаних показників, зокрема, показників "кількість працівників, задіяних у виконанні НДР", "витрати на НДР",

сформованих по підприємницькому сектору з показниками "кількість зайнятих працівників", "витрати на виробництво продукції (товарів, послуг)" за видом економічної діяльності "Наукові дослідження та розробки" (код 72 за КВЕД) ДСС "Структурні зміни в економіці України та її регіонів".

4. Формування показників ДСС здійснюється з підсумків, отриманих за результатами обстеження сукупності одиниць, що вивчається. Окремі показники ДСС розраховуються з використанням даних інших ДСС, а саме:

ДСС "Квартальні національні рахунки" – "частка витрат на НДР у ВВП";

ДСС "Обстеження робочої сили" – "кількість працівників, задіяних у виконанні НДР, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше)" та "кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше)".

5. Для формування показників ДСС застосовуються методи обчислення відносних величин структури, інтенсивності, арифметичного підсумовування абсолютних величин та їх розподілу за категоріями.

6. Показники "Темп зростання/зниження витрат на НДР", "Темп зростання/зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР" та "Темп зростання/зниження кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР" розраховуються як відношення значень показників щодо витрат на НДР, кількості працівників, задіяних у виконанні НДР, та кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР, за рік T до значень відповідних показників за рік $T-1$, що множиться на 100.

VII. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється згідно з міжнародними вимогами до правил конфіденційності статистичних даних відповідно до статей 20–26 Регламенту (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року щодо європейської статистики [15], а також відповідно до вимог статей 24, 25, 29, 30, 31, 37 Закону України "Про офіційну статистику" [1], статей 18, 21 Закону України "Про інформацію" [3], статей 6, 7 Закону України "Про доступ до публічної інформації" [2], статей 5, 6, 7, 24 Закону України "Про захист персональних даних" [4].

Також забезпечення статистичної конфіденційності проведення ДСС відбувається з урахуванням основних принципів і статистичних методів, визначених пунктом 1 підрозділу 2 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики [10].

Для забезпечення встановлених законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності наданої ними статистичної інформації використання цієї інформації відбувається виключно у статистичних цілях.

2. У ході проведення ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних;

нерозголошення інформації щодо сукупності респондентів (які підлягають статистичному спостереженню) та сукупності одиниць статистичного спостереження (що вивчається), сформованих на основі первинних даних, отриманих від респондентів під час проведення ДСС, що є конфіденційними.

3. Контроль ризику розкриття статистичної інформації здійснюється для показників, що перелічені в пункті 2 розділу II цих Методологічних положень (крім показників щодо кількості працівників/дослідників, задіяних у виконанні НДР, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше), питомої ваги дослідників віком до 40 років у загальній кількості дослідників та кількості організацій, які здійснювали НДР), за правилом порогового значення статистичного показника, згідно з яким значення є вразливим, якщо воно розраховано на базі занадто малої кількості статистичних одиниць (три та менше), та правилом домінанти, згідно з яким значення є вразливим, якщо воно розраховано з перевагою однієї (80 і більше відсотків визначеного обсягу показника) або двох одиниць (90 й більше відсотків визначеного обсягу показника).

Для уникнення розкриття конфіденційних статистичних даних застосовуються методи блокування вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію [10].

VIII. Поширення результатів статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України "Про офіційну статистику" [1] статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється у зведеному знеособленому вигляді.

2. З метою забезпечення статистичної конфіденційності поширенню не підлягає зведена знеособлена статистична інформація, яка містить дані, отримані від трьох і менше респондентів та/або якщо частка одного з респондентів у ній

перевищує 80 відсотків або частка двох респондентів у ній перевищує 90 відсотків, а також інформація про респондентів, що звітували до органів державної статистики.

3. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами спостереження оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (статистична інформація, статистичні публікації). Дані, що оприлюднюються на вебсайтах ТОД, узгоджені з даними, що оприлюднює Держстат.

Результати ДСС оприлюднюються не пізніше ніж через п'ять місяців після звітного року. Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються в плані державних статистичних спостережень на відповідний рік.

4. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитами користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям (Євростат, Інститут статистики ЮНЕСКО) у межах виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитами.

ІХ. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження

1. За цим ДСС може проводитися спеціальний та незапланований перегляд статистичної інформації.

Перегляд може здійснюватись за всіма показниками, зазначеними у пункті 2 розділу II цих Методологічних положень, за відповідний рік.

Спеціальний перегляд здійснюється в разі зміни методології ДСС або класифікацій, які використовуються для формування показників ДСС, у терміни, зазначені у плані ДСС на відповідний рік.

Незапланований перегляд статистичної інформації, зумовлений непередбачуваними подіями, які можуть значно (від 5%) вплинути на оприлюднену статистичну інформацію, або помилками, уключаючи уточнення даних респондентами.

2. Про проведення спеціального перегляду користувачам статистичної інформації повідомляється не пізніше як за пів року, про проведення

незапланованого перегляду – як тільки виникає потреба в ньому. Повідомлення здійснюється шляхом оприлюднення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) відповідного оголошення.

3. Переглянута статистична інформація оприлюднюється на офіційному вебсайті Держстату разом із черговим оприлюдненням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС згідно з календарем оприлюднення інформації та з відповідними поясненнями.

Х. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)

1. Унаслідок дії положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", яким передбачено, що фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи подають облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи [б], отримання даних за цим ДСС, зокрема статистичної звітності, наведеної у розділі IV цих Методологічних положень, у повному обсязі не є можливим.

2. Через відсутність даних з усіх джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, а також альтернативних може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у розділі II цих Методологічних положень.

3. У випадку отримання даних у неповному обсязі (менше, ніж очікуваний рівень відповідей респондентів, наведений у розділі V цих Методологічних положень) та/або відсутності даних хоча б за одним із джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, оцінка показників, зазначених у розділі II цих Методологічних положень, не здійснюється.

4. Строки виконання окремих процесів статистичного виробництва повинні визначатися з урахуванням положень підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни".

5. У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися,

зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни". Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом оприлюднення відповідного оголошення на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) та вебсайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html), надання усних чи письмових роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Директор департаменту структурної
статистики апарату Держстату

Маргарита КУЗНЄЦОВА

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 4 розділу II)

**Показники, що поширюються за результатами
державного статистичного спостереження**

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
1	2	3	4	5
Витрати на наукові дослідження і розробки	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; кількістю зайнятих працівників
			Україна, регіони	За секторами діяльності; видами витрат; джерелами фінансування витрат; видами робіт; галузями наук
		ГОД	Регіон	За видами витрат; джерелами фінансування витрат; видами робіт; галузями наук
Темп зростання/зниження витрат на НДР	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; секторами діяльності
			Україна, регіони	—
Частка витрат на наукові дослідження і розробки у ВВП	Річна	Держстат	Україна	За секторами діяльності
Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок; кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, в еквіваленті повної зайнятості	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; кількістю зайнятих працівників
			Україна, регіони	За секторами діяльності; категоріями персоналу; рівнем освіти; галузями наук; статтю
		ГОД	Регіон	За категоріями персоналу; рівнем освіти; галузями наук; статтю
Темп зростання/зниження кількості працівників, задіяних у виконанні НДР	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; секторами діяльності
			Україна, регіони	—

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5
Кількість дослідників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; кількістю зайнятих працівників
			Україна, регіони	за секторами діяльності; віковими групами; рівнем освіти; галузями наук; статтю
		ГОД	Регіон	за віковими групами; рівнем освіти; галузями наук; статтю
Темп зростання/зниження кількості дослідників, задіяних у виконанні НДР	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); спеціальними агрегаціями; секторами діяльності
			Україна, регіони	—
Кількість дослідників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, в еквіваленті повної зайнятості	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД)
			Україна, регіони	за секторами діяльності; рівнем освіти; галузями наук; статтю
Кількість дослідників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, які мають науковий ступінь	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); за секторами діяльності
			Україна, регіони	За віковими групами; статтю
		ГОД	Регіон	За віковими групами; статтю
Кількість штатних працівників-дослідників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); секторами діяльності
			Україна, регіони	За рівнем освіти; галузями наук
Кількість дослідників віком до 35 років включно, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня; кількість дослідників віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ за КВЕД); секторами діяльності
			Україна, регіони	За статтю
Питома вага дослідників віком до 40 років у загальній кількості дослідників	Річна	Держстат	Україна, регіони	—

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5
Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше); кількість дослідників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (віком 15–70 років/віком 15 років і старше)	Річна	Держстат	Україна	–
Кількість організацій, які здійснювали наукові дослідження і розробки	Річна	Держстат	Україна	За видами економічної діяльності (розділ/група/групування розділів за КВЕД); секторами діяльності
			Регіони	–

Директор департаменту структурної
статистики апарату Держстату

Маргарита КУЗНЄЦОВА

Додаток 2
до Методологічних положень
(пункт 3 розділу II)

**Критерії віднесення одиниць статистичного спостереження
до секторів діяльності ¹**

Назва сектору діяльності відповідно до Регламенту ЄС 2020/1197	Класифікаційні ознаки	
	інституційний сектор економіки (код за КІСЕ)	вид економічної діяльності (код за КВЕД)
Підприємницький сектор	S.110011 "Державні нефінансові корпорації (ООП)"; S.110021 "Приватні нефінансові корпорації (ООП)"; S.110031 "Нефінансові корпорації під іноземним контролем (ООП)"	будь-який, крім 85.41, 85.42
Державний сектор	S.110012 "Державні нефінансові корпорації (НКО)"; S.1311 "Центральні органи державного управління"; S.1312 "Регіональні та місцеві органи державного управління"	будь-який, крім 85.41, 85.42
Сектор вищої освіти	не застосовується	85.41, 85.42
Приватний неприбутковий сектор	S.110022 "Приватні нефінансові корпорації (НКО)"; S.110032 "Нефінансові корпорації під іноземним контролем (НКО)"	будь-який, крім 85.41, 85.42

¹ Згідно з описом секторів діяльності, наведеним у Керівництві Фраскати [14].

Додаток 3
до Методологічних
положень
(розділ IV)

**Опис інформації у формі державного статистичного спостереження
№ 3-наука (річна) "Звіт про здійснення наукових досліджень і розробок"**

№	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
1.	Витрати на наукові дослідження та розробки	Річна	За видами витрат (поточні витрати (без амортизації), з них витрати на оплату праці, капітальні витрати на наукові дослідження та розробки, з них земельні ділянки та споруди, устаткування); за джерелами фінансування (власні кошти, кошти організацій державного сектору (органи державної влади та місцевого самоврядування, державні установи та бюджетні організації тощо), з них кошти державного бюджету; кошти організацій підприємницького сектору, кошти організацій сектору вищої освіти, кошти приватних некомерційних організацій, кошти іноземних джерел, кошти інших джерел); за галузями наук (природничі науки; інженерія та технології; медичні науки та науки про здоров'я; сільськогосподарські та ветеринарні науки; суспільні науки; гуманітарні науки та мистецтво)

№	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
2.	Витрати на здійснення фундаментальних наукових досліджень	Річна	За видами витрат (поточні витрати (без амортизації)); за джерелами фінансування (власні кошти, кошти організацій державного сектору (органи державної влади та місцевого самоврядування, державні установи та бюджетні організації тощо), з них кошти державного бюджету; кошти організацій підприємницького сектору, кошти організацій сектору вищої освіти, кошти приватних некомерційних організацій, кошти іноземних джерел, кошти інших джерел); за галузями наук (природничі науки; інженерія та технології; медичні науки та науки про здоров'я; сільськогосподарські та ветеринарні науки; суспільні науки; гуманітарні науки та мистецтво)
3.	Витрати на здійснення прикладних наукових досліджень	Річна	За видами витрат (поточні витрати (без амортизації)); за джерелами фінансування (власні кошти, кошти організацій державного сектору (органи державної влади та місцевого самоврядування, державні установи та бюджетні організації тощо), з них кошти державного бюджету; кошти організацій підприємницького сектору, кошти організацій сектору вищої освіти, кошти приватних некомерційних організацій, кошти іноземних джерел, кошти інших джерел); за галузями наук (природничі науки; інженерія та технології; медичні науки та науки про здоров'я; сільськогосподарські та ветеринарні науки; суспільні науки; гуманітарні науки та мистецтво)
4.	Витрати на здійснення науково-технічних (експериментальних) розробок	Річна	За видами витрат (поточні витрати (без амортизації)); за джерелами фінансування (власні кошти, кошти організацій державного сектору (органи державної влади та місцевого самоврядування, державні установи та бюджетні організації тощо), з них кошти державного бюджету; кошти організацій підприємницького сектору, кошти організацій сектору вищої освіти, кошти приватних некомерційних організацій, кошти іноземних джерел, кошти інших джерел); за галузями наук (природничі науки; інженерія та технології; медичні науки та науки про здоров'я; сільськогосподарські та ветеринарні науки; суспільні науки; гуманітарні науки та мистецтво)
5.	Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, на кінець звітного року	Річна	За категоріями персоналу (дослідники, техніки, допоміжний персонал); за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти), бакалаври (молодші бакалаври, молодші спеціалісти), інші рівні освіти); за галузями наук (природничі науки, інженерія та технології, медичні науки та науки про здоров'я, сільськогосподарські та ветеринарні науки, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво)
6.	з них кількість жінок, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок, на кінець звітного року	Річна	За категоріями персоналу (дослідники, техніки, допоміжний персонал); за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти), бакалаври (молодші бакалаври, молодші спеціалісти), інші рівні освіти); за галузями наук (природничі науки, інженерія та технології, медичні науки та науки про здоров'я, сільськогосподарські та ветеринарні науки, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво)
7.	Кількість відпрацьованого часу працівниками, задіяними у виконанні наукових досліджень і розробок, за звітний рік	Річна	За категоріями персоналу (дослідники, техніки, допоміжний персонал); за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти), бакалаври (молодші бакалаври, молодші спеціалісти), інші рівні освіти); за галузями наук (природничі науки, інженерія та технології, медичні науки та науки про здоров'я, сільськогосподарські та ветеринарні науки, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво)
8.	з них кількість відпрацьованого часу жінками, задіяними у виконанні наукових досліджень і розробок, за звітний рік	Річна	За категоріями персоналу (дослідники, техніки, допоміжний персонал); за рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти), бакалаври (молодші бакалаври, молодші спеціалісти), інші рівні освіти); за галузями наук (природничі науки, інженерія та технології, медичні науки та науки про здоров'я, сільськогосподарські та ветеринарні науки, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво)

№	Найменування інформації	Періодичність	Розріз
9.	Кількість дослідників на кінець звітного року	Річна	За рівнем освіти (доктори наук, доктори філософії (кандидати наук), магістри (спеціалісти)); за галузями наук (природничі науки, інженерія та технології, медичні науки та науки про здоров'я, сільськогосподарські та ветеринарні науки, суспільні науки, гуманітарні науки та мистецтво)
10.	з них кількість жінок-дослідників на кінець звітного року	Річна	
11.	Кількість відпрацьованого часу дослідниками за звітний рік	Річна	
12.	з них кількість відпрацьованого часу жінками-дослідниками за звітний рік	Річна	
13.	Облікова кількість штатних працівників-дослідників	Річна	
14.	Кількість дослідників за віком на кінець звітного року	Річна	За віковими групами (до 25 років, 25–34 роки, 35–39 років, 40–44 роки, 45–54 роки, 55–64 роки, 65 років і більше); за рівнем освіти (науковий ступінь доктора наук, науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), вища освіта другого (магістерського) рівня)
15.	з них кількість жінок-дослідників за віком на кінець звітного року	Річна	
16.	Кількість дослідників віком до 35 років включно, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня	Річна	–
17.	Кількість жінок-дослідників віком до 35 років включно, які мають вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня	Річна	–
18.	Кількість дослідників віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук	Річна	–
19.	Кількість жінок-дослідників віком до 40 років включно, які мають науковий ступінь доктора наук	Річна	–
20.	Чи планує Ваше підприємство в наступному році здійснювати наукові дослідження та розробки	Річна	За варіантами відповіді: "Так" або "Ні"
21.	Інформація щодо відсутності даних	Річна	За видами причин відсутності даних: відсутнє явище, яке спостерігається

Директор департаменту структурної статистики апарату Держстату

Маргарита КУЗНЕЦОВА

Список використаних джерел

1. Закон України "Про офіційну статистику" від 16 серпня 2022 року № 2524-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
2. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13 січня 2011 року № 2939-VI (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
3. Закон України "Про інформацію" від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Закон України "Про захист персональних даних" від 01 червня 2010 року № 2297-VI (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
5. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 26 листопада 2015 року № 848-VIII (зі змінами та доповненнями).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
6. Закон України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03 березня 2022 року № 2115-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>
7. Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (в редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12 січня 2021 року № 3). (зі змінами).
URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/kodyfikator-2.xlsx>
8. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року № 457 (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
9. Класифікація інституційних секторів економіки України, затверджена наказом Держстату від 03 грудня 2014 року № 378 (зі змінами).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0378832-14#Text>

10. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджені наказом Держстату від 15 лютого 2017 року № 41 (зі змінами).

URL: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/41/41_2017.htm

11. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Реєстр статистичних одиниць", затверджені наказом Держстату від 30 листопада 2021 року № 298.

URL: <http://surl.li/bkvuyu>

12. Політика перегляду статистичної інформації органами державної статистики України, затверджена наказом Держстату від 22 серпня 2019 року № 283.

URL: http://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2019/283/Politnka_peregl.pdf

13. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затверджений наказом Держкомстату від 12 січня 2011 року № 3.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11>

14. Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development (OECD, 2015).

URL: <https://cutt.ly/XVZeM8F>

15. Regulation (EC) № 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) № 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) № 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/223/oj>

16. Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on European business statistics, repealing 10 legal acts in the field of business statistics.

URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/2152/oj>

17. Commission Implementing Regulation (EU) 2020/1197 of 30 July 2020 laying down technical specifications and arrangements pursuant to Regulation (EU) 2019/2152 of the European Parliament and of the Council on European business statistics repealing 10 legal acts in the field of business statistics.

URL: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1197/oj